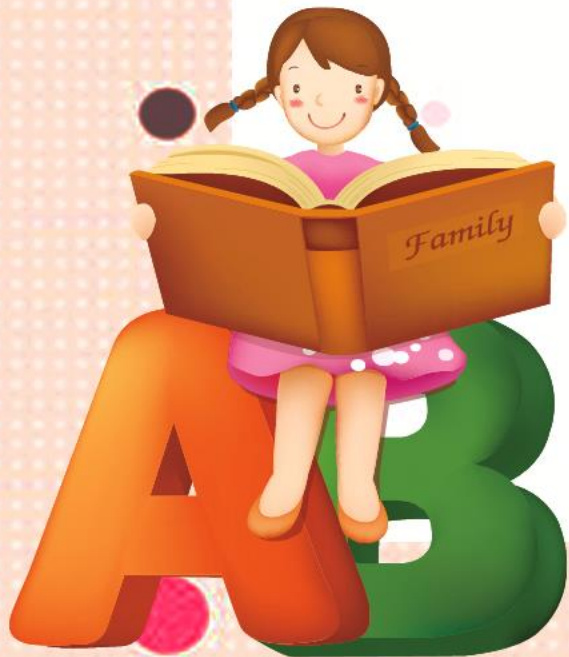
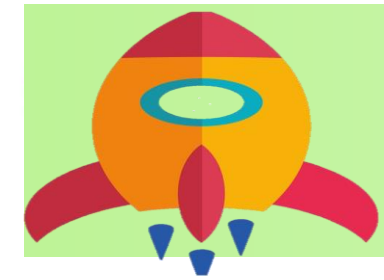

TIẾT 14 - 16; CHỦ ĐỀ 4
ÂM NHẠC TRUYỀN THỐNG HẢI PHÒNG

// TÌM HIỂU VỀ //
CA TRÙ ĐÔNG MÔN

TRÒ CHƠI: TAM SAO THẮT BẢN

Luật chơi

- Một bạn được lựa chọn lên bảng trả lời những gợi ý (không được nhìn lên bảng)
- Khi một từ khóa được giới thiệu, dưới lớp bạn nào giơ tay nhanh nhất sẽ được lựa chọn để gợi ý về từ khóa đó. Bạn gợi ý có thể **dùng ngôn ngữ, hành động**...diễn tả giúp bạn trên bảng đoán đúng từ khóa nhưng yêu cầu **không được nói đến bất kì từ nào có trong từ khóa**.
- Từ khóa được đoán đúng bạn gợi ý sẽ được một phần quà.
- Bạn trên bảng không đoán được từ khóa, phần gợi ý sẽ được chuyển sang bạn khác.

1

Cồng chiêng Tây Nguyên

Nhã nhạc cung đình Huế

VNI

3

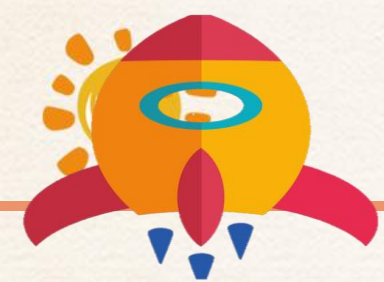
Quan họ Bắc Ninh

Ca trù

GDDP 8 – CHỦ ĐỀ 4

ÂM NHẠC TRUYỀN THỐNG HẢI PHÒNG

TÌM HIỂU VỀ CA TRÙ ĐÔNG MÔN

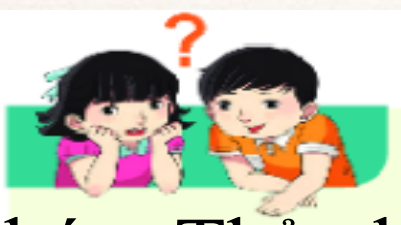

2. Xem đoạn video sau và thực hiện nhiệm vụ học tập

<https://vtv.vn/video/net-dep-dan-gian-tim-hieu-nghe-thuat-hat-ca-tru-215333.htm>

NHIỆM VỤ HỌC TẬP

- Hình thức: Thảo luận nhóm đôi (Think- Pair- Share)
- Thời gian: 5 phút
- Nội dung : Xem video và đọc thông tin trong mục I và trả lời các câu hỏi sau:
 - + Ca trù là gì?
 - + Các tên gọi khác nhau của ca trù
 - + Số tỉnh thành hát ca trù ở Việt Nam
 - + Thời gian, địa điểm ca trù được UNESCO công nhận là di sản văn hoá thế giới cần được bảo vệ khẩn cấp

I. VÀI NÉT VỀ CA TRÙ VIỆT NAM VÀ CA TRÙ ĐÔNG MÔN

1. Ca trù Việt Nam

- **Ca trù** còn gọi nôm na là hát *cô đầu / hát nhà trò* là loại hình diễn xướng bằng âm giai nhạc thính phòng rất thịnh hành tại khu vực Bắc Bộ và Bắc Trung Bộ Việt Nam.
- Ngày 01/10/2009, Nghệ thuật Ca trù của Việt Nam đã chính thức được UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa phi vật thể cần được bảo vệ khẩn cấp của nhân loại.
- Di sản được trải dài trên **17** tỉnh, thành phố
- Tùy theo địa điểm, không gian diễn xướng Ca trù còn có tên gọi là hát Cửa đình, hát Nhà tơ, Hát gõ, hát Cô đầu,....

NHIỆM VỤ HỌC TẬP

- Hình thức: cá nhân (đọc thầm và ghi nhớ thông tin)
- Thời gian: 2 phút
- Nội dung : Đọc các thông tin SGK phần I, xem các thông tin giáo viên cung cấp, ghi nhớ các thông tin về ca trù tại Hải Phòng để làm bài tập điền từ vào chỗ trống

Hải Phòng là nơi có di sản xướng Ca trù từ lâu đời. Hiện nay, ở thành phố Hải Phòng có nhiều giáo phường Ca trù hoạt động theo hình thức câu lạc bộ, trong đó có Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn. Làng Đông Môn, xã Hòa Bình, huyện Thủy Nguyên, thành phố Hải Phòng có Phủ Từ thờ tổ nghề Ca trù từ hàng trăm năm nay. Ngày xưa, giáo phường Ca trù Đông Môn lớn nhất nhì vùng đồng bằng Bắc Bộ. Ngày nay, Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn vang danh với các tên tuổi đào nương như: Tô Thị Chè, Tô Thị Ninh, Đỗ Quyên, Thu Hằng, Hải Phương,...; với các kép đàn như: Hoàng Khoa và Tô Văn Tuyên,...

Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn có nhiều thế hệ tham gia ca hát, học sinh Tiểu học và Trung học cơ sở là những thành viên tích cực của Câu lạc bộ.

- Hải Phòng là nơi có di sản xướng Ca trù từ lâu đời.
- Hiện nay, ở thành phố Hải Phòng có nhiều giáo

phòng Ca trù hoạt động theo hình thức câu lạc bộ, trong đó có Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn.

GIỖ TỔ NGHỀ CA TRÙ NĂM 2022

Giỗ tổ nghề ca trù tại Hải Phòng

- Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn có nhiều thế hệ tham gia ca hát, học sinh Tiểu học và Trung học cơ sở là những thành viên tích cực của Câu lạc bộ.

Bài tập: Chọn những từ sau (*tích cực, tổ nghề, đào nương, lâu đời, câu lạc bộ*) và điền vào chỗ trống cho phù hợp

- Hải Phòng là nơi có di sản xướng Ca trù từ **...lâu đời....**
- Hiện nay, ở thành phố Hải Phòng có nhiều giáo phường Ca trù hoạt động theo hình thức **...câu lạc bộ....**, trong đó có Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn.
- Làng Đông Môn, xã Hòa Bình, huyện Thủy Nguyên, thành phố Hải Phòng có Phủ Từ thờ **..tổ nghề...**Ca trù từ hàng trăm năm nay.
- Ngày nay, Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn vang danh với các tên tuổi **đào nương** như: Tô Thị Chè, Tô Thị Ninh, Đỗ Quyên, Thu Hằng, Hải Phương,...; với các kép đàn như: Hoàng Khoa và Tô Văn Tuyên,...
- Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn có nhiều thế hệ tham gia ca hát, học sinh Tiểu học và Trung học cơ sở là những thành viên **..tích cực...** của Câu lạc bộ.

2. Ca trù Đông Môn

- Hải Phòng là nơi có di sản xướng Ca trù từ lâu đời.
- Hiện nay, ở thành phố Hải Phòng có nhiều giáo phường Ca trù hoạt động theo hình thức câu lạc bộ, trong đó có Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn.
 - Làng Đông Môn, xã Hòa Bình, huyện Thủy Nguyên, thành phố Hải Phòng có Phủ Từ thờ tổ nghề Ca trù từ hàng trăm năm nay.
 - Ngày nay, Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn vang danh với các tên tuổi đào nương như: Tô Thị Chè, Tô Thị Ninh, Đỗ Quyên, Thu Hằng, Hải Phương,...; với các kép đàn như: Hoàng Khoa và Tô Văn Tuyên,...
 - Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn có nhiều thế hệ tham gia ca hát, học sinh Tiểu học và Trung học cơ sở là những thành viên tích cực của Câu lạc bộ.

NHIỆM VỤ HỌC TẬP

(Học sinh chuẩn bị ở nhà)

- Các nhóm tìm hiểu, báo cáo nội dung sau
- + Nhóm 1: **Diễn xướng ca trù (hình thức: sắm vai hoặc trình chiếu + thuyết trình)**
- + Nhóm 2: **Nhạc cụ trong diễn xướng ca trù(sơ đồ tư duy+ thuyết trình)**
- Thời gian : 5-7 phút/ nhóm
- Cách thức: Các nhóm tự lập nhóm trên messenger hoặc zalo, tự bầu nhóm trưởng và phân công nhiệm vụ cho các thành viên. Cập nhật thông tin và số liệu mới, trình chiếu, thuyết trình, sắm vai, chuẩn bị nhạc cụ (nếu có)

II. DIỄN XƯỞNG CA TRÙ

- Ca trù có nhiều hình thức diễn xướng nằm trong sinh hoạt văn hóa của cộng đồng làng xã như: hát thờ, hát thi, hát tế, hát chơi

- Trong diễn xướng Ca trù, nữ gọi là đào nương hay ca nương, ngồi ở giữa một chiếc chiếu. Khi hát, miệng đào nương không mở to, âm thanh không bay ra ngoài mà âm vang trong cổ với những tiếng ứ hự ngân rung ngắt quãng. Đây là đặc trưng của lối hát Ca trù.

- Múa trong diễn xướng Ca trù thường gồm tám đến mười cô gái. Khi diễn xướng những bài Bỏ bộ, các cô gái múa minh họa cho câu hát của đào nương.

- Người ngồi nghe hát ngồi ở bên phải, bên trái và phía trước chiếu hát.

Khi quan viên đánh trống thưởng, người nghe lại tung một thẻ tre thưởng cho đào nương và kếp đàn.

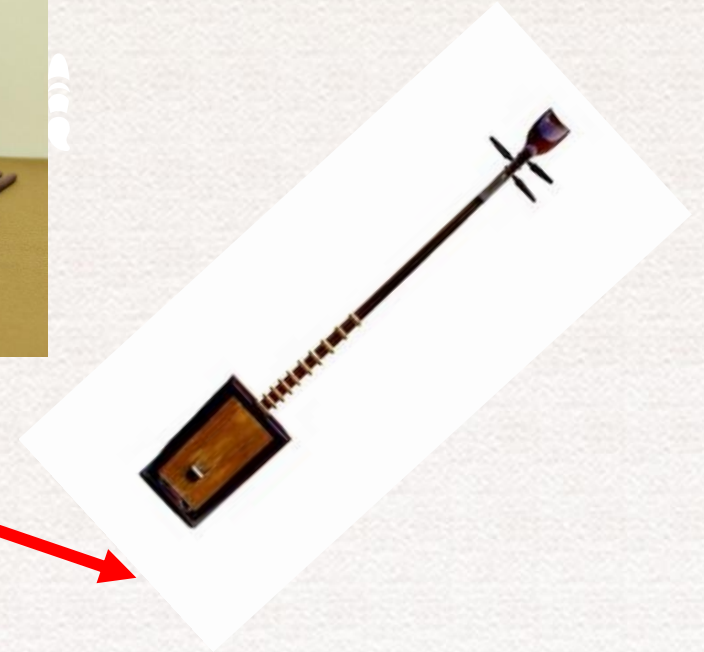
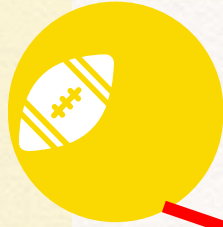

Bài tập: Nối tên các nhạc cụ với hình ảnh cho phù hợp

Đàn đáy

Cỗ phách

Trống châu

III. NHẠC CỤ TRONG DIỄN XƯỞNG CA TRÙ

Tham gia diễn xướng Ca trù có 4 nhạc cụ: đàn đáy, cỗ phách, cặp sênh và trống châu.
Đây là các nhạc cụ cơ bản để đệm cho đào nương hát, múa.

1. Đàn đáy

Đàn đáy có hình dáng đặc biệt: hộp đàn hình thang, không bịt đáy, cần đàn dài, dây đàn xưa kia là dây tơ, nay là dây cước.

2. Cỗ phách

Cỗ phách trong diễn xướng Ca trù gồm bàn phách, một lá phách đơn có một đầu to, một đầu nhỏ, một lá phách kép ở phần trên của phách liền nhau, từ giữa phách tách thành hai phần.

3. Cặp sênh: làm bằng hai mảnh gỗ, dài chừng 20 – 25 phân, bốn cạnh vê tròn.

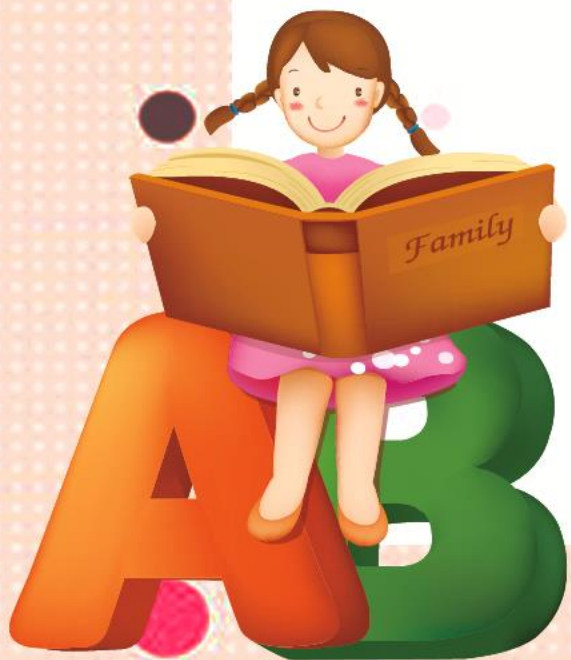
4. Trống châu

Trống châu gần giống với trống đế trong hát chèo, có kích thước lớn hơn, âm thanh trống âm và đục

Hoạt động luyện tập

Nghe hoặc xem một clip ngắn diễn xướng Ca trù của nghệ nhân
Câu lạc bộ Ca trù Đông Môn, cùng bạn thảo luận và nhận xét về
cách hát trong diễn xướng Ca trù.

1. Nhóm tự chọn 2-3
câu hát trong một bài
yêu thích

Tập luyện và phân
công biểu diễn

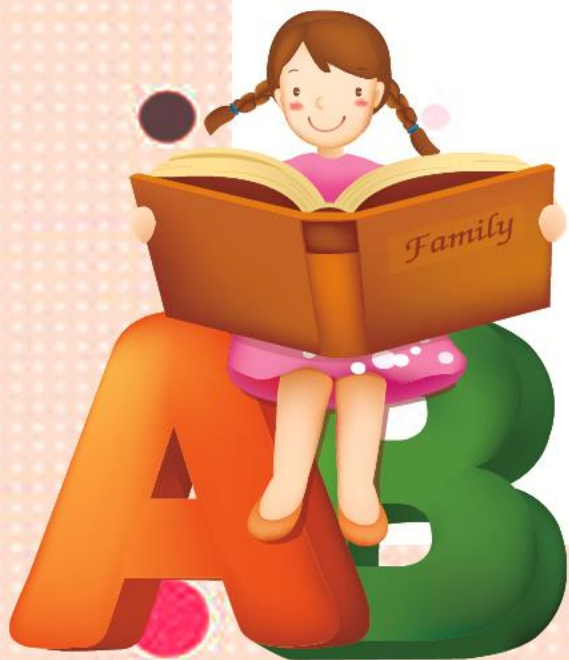

2. Em sẽ làm gì để
giữ gìn và phát triển
nghệ thuật Ca trù

Hoạt động vận dụng

Nhiệm vụ

Tìm hiểu và thiết kế một bài
powerpoint để giới thiệu về nghệ
thuật Ca trù và một số nghệ nhân Ca
trù tiêu biểu ở quê hương Hải Phòng

